

NAŠA ANKETA

Naporno nočno delo

Vsaka noč ima svojo moč! Temačna ali v srebrni mesečini, izziv romantičnim pesnikom in zaljubljenecem, priložnost za postopake in tatove, dobrodošla ljudem za spanje in počitek. Hudo pa je tistim, ki opravljajo nočni »šiht«.

Ko Bežigradjani spijo nad njihovim mirom in brezskrbnostjo bedijo gasilci, miličniki, varnostniki, vojaki ter vrsta delavcev storitvenih dejavnosti: prodajalci na bencinskih črpalkah, dispečerji, kurjači, električarji, vozniki...

Obiskali smo nekatere med njimi in jih vprašali, kakšno je pravzaprav nočno delo?

Janez Srakar

JANEZ SRAKAR, voznik tovornjaka, Ljubljanske mlekarne:
 - Ura je ena po polnoči, zjutraj pa morata biti mleko in jogurt v skladišču na Reki. Od tam se takoj vračam, pripeljal pa bom embalažo. In tako ves teden. Dolge ure vožnje ponoči, utrujajoče, nevarne. Potem pa dobimo en teden prosto. Navajen sem takšnega dela, nekaj se pozna tudi pri osebnem dohodku. Kljub temu pa bi rajše delal samo podnevi. Noč je le za spanje in počitek.

Ludvik Lipič

LUDVIK LIPIČ, strojni tehnik, reaktor Podgorica:
 - Skupaj s kolegom Andrejem Kužnikom sva dežurna operaterja pri reaktorju. Dežuramo enkrat ali dvakrat tedensko. Pazimo na obratovanje reaktorja, strežemo pri raznih eksperimentih. To nočno delo je nujno in obvezno, ker proizvajamo izotope za medicinske potrebe. Delo ni utrujajoče, ker je dinamično in nas drži v napetosti, čas pa hitro mine.

Momčilo Tomić

MOMČILO TOMIČ, varnostnik v skladišču Slovenijales na Črnučah:
 - Delo ponoči ni lahko. Moramo biti pazljivi, vzdržljivi, kajti varujemo družbeno imovino velike vrednosti. Že trinajsto leto opravljam to težko nočno delo. Zdravnik meni, da nisem več zdravstveno sposoben za nočno »šiht« in mi svetuje delo podnevi. Toda moji nadrejeni nočejo slišati za moje težave.

Bojan Kovačič

BOJAN KOVAČIČ, prodajalec na Petrolovi bencinski črpalki:
 - Ves ta teden delam v nočni izmeni, od 20. do 6. ure. Delo je zanimivo, ker se srečujem z različnimi ljudmi. Posebej živahno je do polnoči, potem pa se vse umiri in čas teče počasi. Podnevi spim in moja zaročenka tarina, da je premalo za mano. Mlad sem še, nočna »šihata« me veseli, zabava. Ko pa pride človek v leta delo ponoči težko prenaša. Upam, da starosti ne bom dočakal na črpalki.

Janez Orhini

JANEZ ORHINI, vodja izmene v Gasilski brigadi Ljubljana:
 - Noč mineva dokaj mirno. Ob 20.50 smo v Plavi laguni reševali iz dvigala, drugih intervencij pa ni bilo. Noč smo izkoristili za kontrolo dovozne poti na Kodeljevem. V dežurni ekipi nas je 26 poklicnih gasilcev. Delamo takole: 12 ur podnevi, 12 ur ponoči, potem pa smo dva dneva prosti. Ni lahko kadar so požari ali ob drugih gasilskih intervencijah. Izpostavljamo se nevarnosti za lastno življenje, vendar tisti občutek, da ljudem pomagamo, te veseli in drži pokonci.

IVAN ŠUČUR - IKI

Cementi, ki se ne krčijo

Magistra Damijana Dimic in Stane Droljč med letošnjimi nagrajenci Sklada Borisa Kidriča

Že dvajset let snujeta in raziskujeta skupaj, ves ta čas v istih sobah za istima mizama. Za takšno dolgoletno skupno znanstveno delo je zelo pomembno, da se raziskovalca »ujameta« predvsem v načinu dela, sem izvedela v pogovoru z letošnjima nagrajencema sklada Borisa Kidriča - z magistro DAMIJANO DIMICOM in z magistrom STANETOM DROLJČEM, raziskovalcem iz Zavoda za raziskavo materialov in konstrukcij.

V precej strokovni obrazložitvi k nagradi je zapisano, da sta jo prejela za raziskovalno delo na področju sinteze in karakterizacije kalcijevih sulfoaluminatov kot osnovnih mineralnih komponent ekspanzivnih in nekrčljivih cementov ter raziskave procesov hidratacije. Preprosteje povedano pa je plod njunega dolgoletnega raziskovalnega dela sinteza posebne sulfoaluminatne komponente cementa, ki tvori pri njegovem strjevanju takšne produkte, ki se širijo v nasprotju z običajnimi cementi, ki se krčijo. Beton iz takšnega cementa se torej širi ali pa vsaj ne krči (kar je odvisno od vsebovane količine sulfoaluminatne komponente). Uporaben je predvsem pri betoniranju vseh odprtih v betonu, ki jih v celoti zapolnjuje brez siceršnjih pojavov razpok. Zato je primeren kot zalivni v beton pri novogradnjah, na primer v hidroelektrarnah ali pri mostovih in pri rekonstrukcijah, na primer pri potresno močno poškodovanih zgradbah.

Sulfoaluminatna komponenta ali ekspanzivni agens, kot jo raziskovalca tudi imenujeta, je izdelana iz naravnih domačih, predvsem odpadnih surovin ter je žgana pri nižjih temperaturah, kot podobne komponente cementov v tujini, predvsem v razvitih državah: ZDA, Japonski, Sovjetski zvezi, Švedski in Franciji. Te sestavine in način izdelave bodo predstavljale v prihodnje velik prihranek pri izdelavi. V pripravi je že tehnološka linija v obratu Zavoda za raziskavo materialov in konstrukcij v Gmeljnah, na kateri bodo že konec letošnjega leta začeli s proizvodnjo ekspanzivnega in neskrčljivega cementa. Na leto ga bodo lahko izdelali do 2.000 ton. Kasneje, če bo njegova uporaba uspešna in osvojena, bodo njegovo proizvodnjo prenesli v eno izmed cementarn, možen pa je tudi izvoz. Svojo prvo preizkušnjo je ekspanzivni agens že doživel. Avtorja sta namreč že uvedla uporabo teh cementov za zalivni beton pri gradnji HE Sol-

kan, pred tem pa uporabo neskrčljivih cementov drugih tipov pri gradnji HE Srednja Drava 1 in 2.

»Na tej nagodi delava že zelo dolgo, intenzivneje pa od leta 1977. Zamisel se je porodila pravzaprav ob ugotavljanju težav pri posebnih delih pri gradnji. Ugotovila sva, da se v svetu že dolgo ukvarjajo s podobnimi problemi,« je poveda-

la magistra Damijana Dimic. Sredstva za nalogo je zagotovila Raziskovalna skupnost Slovenije, pa tudi na zavodu so imeli velik posluš za nujno delo in so ju tudi predlagali za nagrado Kidričevega sklada. »Na splošno pesti znanstvenike pomanjkanje deviz za nabavo strokovne literature,« je dodal magister Stane Droljč. »Včasih smo dobivali razne strokovne revije, zdaj pa pridejo v naše roke le še fotokopirana kazala, kopijo članka pa lahko naročimo v Centralni tehnični knjižnici. Seveda je listanje in prebiranje revije, kjer se

utrne človeku marsikatera nova zamisel, čisto nekaj drugega, kot bežno preletavanje naslovov člankov na kazalih, Marsičesa pa tudi Centralna tehnična knjižnica nima več. Zato strokovnjaka velikokrat mine veselje do dela,« je dejal. Potem so tu še težave z opremo in aparaturo. Vsako družbeno priznanje raziskovalnemu delu je zato potrditel dolgoletnih prizadevanj, naporov ter prijetno doživetje v siceršnjem negotovem pričakovanju rezultatov znanstvenega raziskovanja.

VIDA PETROVČIČ

SREDNJEŠOLCI

Kljub možnostim redki gostje šolskih kuhinj

Vroča hrenovka, obloženi kruhek, burek, ocvrt krompirček, jogurt, coca-cola, najraje pa kar nič. Takole bi lahko opisali jedilnik malic, ki jih srednješolci največkrat v naglici zmečejo vase. Po podatkih analize šolske prehrane učenec srednjega usmerjenega izobraževanja, ki jo je v začetku letošnjega šolskega leta pripravil Zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, se le polovica ljubljanskih šolarjev lahko prehranjuje v šolah (podobne številke so tudi v ostali Sloveniji). Ostali si dopoldanski obrok privoščijo na ulici - ob kioskih ali v bifejih. Nekateri redki pa si malico nosijo od doma.

Bežigrajske srednje šole močno izstopajo nad povpreč-

jem, saj je učencem v vsaki izmed šestih šol na voljo malica, v treh (v PTT srednješolskem centru, Srednji šoli tehniških strok in osebnih storitev in v Srednji vzgojiteljski šoli) pa celo kosilo. Kljub temu pa so mladi redki gostje šolskih kuhinj. Pravijo, da se jedilniki preprosto ponavljajo in da so cene malic previsoke. Nekaj resnice pa bo najbrž tudi v trditvi, da ga ni lepšega razvedrila, kot dopoldanski skok v bližnji lokal ali do kioska, kjer lahko mimogrede srečaš še prijatelja in pokadiš svoj »obrok« tobaka. Če ti seveda plitev dijaški žep to dopušča. Kljub šestim šolskim kuhinjam tudi za Bežigradom ne smemo stati križem rok, menijo na občinskem komiteju za družbene

dejavnosti. Da bi povečali zanimanje mladine za šolsko prehrano, bi se morali problemu posvetiti vsi pedagoški delavci in ne nazadnje tudi mladina skupaj s starši. Kakšno predavanje o pomenu zdrave prehrane tudi ne bi bilo odveč. Skrajni čas pa je že, da odpremo v občini, ki se lahko pohvali z množico dijakov in študentov, mlečno restavracijo! Še je čas, da do letošnjega novega začetka šolskega leta prehrano srednješolcev in mladine nasploh drugače organiziramo. Obetajo se sestanki, tako na občinski konferenci socialistične zveze kot na komiteju za družbene dejavnosti in morda še kje. Mogoče bo tudi kakšen rezultat.

V. P.

POZIV NA AKCIJO

Za čisto in zdravo življenjsko okolje

Društvo za varstvo okolja Ljubljana pred majem - mesecem varstva okolja in 5. junijem, svetovnim dnevom varstva okolja, naslavlja vsem občanom in krajanom Ljubljane poziv da se aktivno vključijo v družbeno akcijo za čisto in zdravo življenjsko okolje. V tej akciji pokažimo medsebojno solidarnost in vzajemnost pri urejanju našega mestnega in bivanjskega okolja. Pozivamo vse k:

- odstranjevanju odpadkov in odvečnih predmetov
- ureditvi vhodov v stanovanjske bloke in stolpnice
- ureditvi kolesarnice
- okrasitvi okenskih polic s cvetjem
- nasaditvi okrasnih gred, kjer je to mogoče
- urejenem odvozu kosovnih in večjih predmetov

- zagotovitvi bolj humanih in higienskih pogojev v skupnih stanovanjskih prostorih (vežah, stopniščih, terasah, sušilnicah idr.)
- boljši ureditvi površin za igro otrok pred hišami
- ureditvi bolj estetskega in funkcionalnega videza garaž in vrtnih utic
- akciji 88 dreves za tovariša Tita v vsaki krajevni skupnosti, ker ima poleg pietetnega še mnogostranski pomen
- odstranitvi vseh napisov in črtežev z zidov hiš in ograj
- ureditvi in izgledu parkirišč
- zagotovitvi požarne varnosti naših podstrešij in kleti
- odstranitvi eksplozivnih in vnetljivih snovi iz hiš
- ureditvi bolj prijazne podobe še tako zapuščenih dvorišč

- ureditvi oglasnih tabel in enotni namestitvi poštnih omaric
- ozelenitvi divjih steza čez zelenice.

Prav tako upoštevajmo odlok o hišnem redu na območju Ljubljane (Ur. list SRS št. 18/77), zlasti pa ne zažigajmo odvečne embalaže in predmetov pred hišo, ne mučimo domačih živali, ne ogrožajmo varnosti ljudi in voznikov in ne uničujmo javnih svetil, semaforjev in svetlobnih napisov trgovin in organizacij združenega dela.

Varstvu in izboljšanju človekovega okolja namenimo točko dnevnega reda na sejah hišnih svetov in krajevnih skupnosti.

Vseskozi si prizadevajmo, da bodo naši naporji za čisto in zdravo življenjsko okolje tudi v korist našim medsebojnim odnosom, zato se zavzemajmo za solidarnostno in vzajemno reševanje vseh vprašanj, ki so povezana z urejanjem okolja.

Zavedajmo se, da nam leporečje ne pomaga, odleže le skupna akcija vseh in vsakogar.

Čista in zelena Ljubljana - naše okolje!